

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

PARTEA I

Anul IV — Nr. 182

LEGI, DECRETE, HOTĂRIRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 30 iulie 1992

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
LEGI, DECRETE ȘI DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
82.	— Lege privind rezervele materiale naționale	1—3
164.	— Decret pentru promulgarea Legii privind rezervele materiale naționale	3
★		
84.	— Lege privind regimul zonelor libere	3—5
166.	— Decret pentru promulgarea Legii privind regimul zonelor libere	6
4.	— Decizie cu privire la constituționalitatea art. 27 și art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere	6—3

LEGI, DECRETE ȘI DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind rezervele materiale naționale

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — Rezervele materiale naționale se constituie în scopul de a interveni operativ pentru protecția populației, economiei și apărarea țării, în situații excepționale determinate de calamități naturale, epidemii, epizootii, accidente industriale sau nucleare, fenomene sociale sau economice, conjuncturi externe și în caz de război.

Art. 2. — Administrarea rezervelor materiale naționale se asigură de către Administrația Națională a Rezervelor Materiale, ca organ de specialitate al administrației publice centrale în subordinea Guvernului, având personalitate juridică.

Administrația Națională a Rezervelor Materiale este condusă de un secretar de stat.

Păstrarea pe timp îndelungat a produselor se realizează în unitățile teritoriale subordonate, care au personalitate juridică, cât și în spațiile unor agenți economici, în funcție de natura produselor.

Art. 3. — Nomenclatorul produselor, nivelurile maxime și cele intangibile ale stocurilor, precum și termenele de păstrare îndelungată a acestora se aprobă de către Guvern, la propunerea Administrației Naționale a Rezervelor Materiale.

Produsele la care se stabilesc stocuri intangibile, precum și nivelurile acestor stocuri se propun cu avizul ministrului apărării naționale.

CAPITOLUL II

Acumularea și scoaterea produselor din rezervele materiale naționale

Art. 4. — Acumularea produselor ca rezerve materiale naționale se realizează pe baza unui program anual aprobat de Guvern.

Produsele ajunse la limita termenului de păstrare se îmbospătează pe baza programului anual stabilit de Administrația Națională a Rezervelor Materiale.

Art. 5. — Produsele pot fi scoase din rezervele materiale naționale în următoarele situații :

a) în condițiile prevăzute la art. 1, cu titlu de împrumut pe termen scurt sau cu caracter definitiv, cu aprobarea primului-ministru ;

b) din stocurile intangibile, cu avizul ministrului apărării naționale și cu aprobarea primului-ministru ;

c) în vederea îmbospătării și pentru valorificarea celor devenite disponibile, cu aprobarea Administrației Naționale a Rezervelor Materiale.

Pentru produsele scoase cu titlu de împrumut, agenții economiei beneficiari depun o garanție, în lei sau în valută, al cărei quantum să asigure reîntregirea stocurilor.

Depășirea termenului de restituire stabilit atrage după sine plata unor penalități de 1% din valoarea produsului prevăzută în contractul de împrumut, pentru fiecare zi de întârziere, pentru primele 20 de zile, și de 1,5% pentru fiecare zi de depășire de la 21 pînă la 30 de zile, după care se reține garanția produsului.

Pentru produsele scoase din rezervele materiale naționale, Administrația Națională a Rezervelor Materiale poate percepe o cotă de adaos negociabilă de pînă la 8% din valoarea acestora, în scopul recuperării cheltuielilor de administrare aferente.

Art. 6. — Administrația Națională a Rezervelor Materiale desfășoară activități cu caracter comercial de vânzare-cumpărare la intern și de import-export pentru acumularea și îmbospătarea stocurilor, precum și pentru valorificarea produselor care se scot din nomenclator sau depășesc nivelul maxim al stocurilor și a celor ce devin disponibile ca urmare a actualizării periodice a structurii sortimentale, prețurile fiind stabilite prin negociere sau licitație.

Cu aprobarea Guvernului, Administrația Națională a Rezervelor Materiale poate acumula și unele stocuri de conjunctură din producția internă sau din import, în scopul valorificării ulterioare, în condiții avantajoase, în țară sau la export.

CAPITOLUL III

Finanțarea rezervelor materiale naționale

Art. 7. — Finanțarea cheltuielilor necesare acumulării de produse în rezervele materiale naționale, administrării acestora, precum și pentru dezvoltarea activității se asigură integral din bugetul de stat.

Art. 8. — Sumele provenite din garanțiile pentru împrumuturile nerestituite, din realizarea programului de îmbospătare și din activități cu caracter comercial rămîn la dispoziția Administrației Naționale a Rezervelor Materiale, urmînd a fi folosite pentru

reîntregirea stocurilor și pentru crearea unor stocuri de conjunctură.

În situațiile cînd scoaterea la îmbospătare a unor produse nu se poate realiza datorită conjuncturii de piață, pentru evitarea deprecierii, cu aprobarea primului-ministru, acestea pot fi valorificate la prețuri reduse față de cele practicate pe piață.

Influențele valorice determinate de prețurile produselor la ieșire și intrare în cadrul programului de îmbospătare vor fi acoperite din sumele încasate conform art. 5 alin. 4 și art. 6, iar diferențele se regularizează anual, per sold, cu bugetul de stat.

În situațiile prevăzute la art. 1, cînd datorită consecințelor asupra populației sinistrate apar nevoi sociale deosebite, Guvernul poate aproba scoaterea unor cantități de produse, în mod gratuit, urmînd ca fondurile necesare reîntregirii stocurilor să fie finanțate de la bugetul de stat.

CAPITOLUL IV

Sanctiuni

Art. 9. — Diminuarea, sub orice formă, fără aprobare legală, a cantităților de produse ale rezervelor materiale naționale încredințate spre păstrare unor agenți economici, dacă fapta nu este comisă în astfel de condiții încît, potrivit legii penale, să fie considerată infracțiune, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50.000 la 200.000 lei.

Sanctiunea poate fi aplicată și persoanelor juridice.

Constatarea contravenției și aplicarea sancțiunii se fac de către împuternicirii Administrației Naționale a Rezervelor Materiale, precum și de alte organe de control financiar anume împuternicite în acest scop.

Contravenției prevăzute la alin. 1 îi sînt aplicabile dispozițiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu excepția celor prevăzute în art. 25—27 referitoare la plata a jumătate din minimumul amenzi.

Art. 10. — În cazurile prevăzute la art. 9, agenții economici sînt obligați să reîntregească, în termen de 30 de zile de la constatarea contravenției, cantitățile de produse ale rezervelor materiale naționale.

Neîndeplinirea obligației prevăzute în alineatul precedent constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

CAPITOLUL V

Dispoziții finale

Art. 11. — Prevederile prezentei legi se aplică în mod corespunzător și produselor agricole vegetale constituite în rezerve materiale naționale, care se păstrează în spațiile unităților aparținînd Ministerului Agriculturii și Alimentației, asupra cărora Administrația Națională a Rezervelor Materiale are drept de control.

Art. 12. — Înființarea de unități teritoriale, precum și amplasarea acestora se aprobă de către Guvern, la propunerea Administrației Naționale a Rezervelor Materiale, cu avizul Ministerului Apărării Naționale.

Art. 13. — Litigiile patrimoniale în care figurează ca parte Administrația Națională a Rezervelor Materiale ori o unitate din subordinea acesteia se judecă

în prima instanță de Tribunalul municipiului București

Art. 14. — Organizarea, funcționarea și administrarea rezervelor materiale naționale în condițiile prezentei legi se stabilesc prin hotărâri cu caracter militar ale Guvernului.

Art. 15. — Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul nr. 357/1979 privind regimul rezervelor de stat de produse industriale și agricole vegetale, nepublicat, precum și orice alte dispoziții contrare.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 7 iulie 1992, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

P. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

IONEL ROMAN

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 7 iulie 1992, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE SENATULUI

academician **ALEXANDRU BÎRLĂDEANU**

București, 21 iulie 1992.

Nr. 82.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

pentru promulgarea Legii privind rezervele materiale naționale

În temeiul art. 77 alin. (1) din Constituția României, promulgăm Legea privind rezervele materiale naționale și dispunem publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

ION ILIESCU

București, 20 iulie 1992.

Nr. 164.

★

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

privind regimul zonelor libere

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — În scopul promovării schimburilor internaționale și al atragerii de capital străin pentru introducerea tehnologiilor noi, precum și pentru sporirea posibilităților de folosire a resurselor economiei naționale, în porturile maritime și în cele fluviale ale României, în lungul Canalului Dunăre—Marea Neagră, al altor canale navigabile și în teritoriile din apropierea punctelor de trecere a frontierei se poate institui regimul de zonă liberă.

Art. 2. — Zonele libere fac parte integrantă din teritoriul statului român și li se aplică legislația națională. Supravegherea vamală se face numai la limita zonelor libere.

Art. 3. — Zonele libere trebuie să fie precis delimitate și împrejmuite. Controlul accesului către zonele libere se efectuează de organele vamale și grănicerești.

Art. 4. — În zonele libere sînt admise mijloace de transport, mărfuri și alte bunuri, fără restricții privind țara de origine, de proveniență sau de destinație. Nu sînt admise bunurile al căror import este prohibit pe teritoriul României prin lege sau prin convențiile internaționale la care România este parte.

Art. 5. — Navele și celelalte mijloace de transport, precum și mărfurile sau alte bunuri care, pe orice cale, intră în sau ies din zonele libere, trebuie să fie însoțite de documentele prevăzute de legislația română și de convențiile internaționale.

CAPITOLUL II

Autorizarea de înființare

Art. 6. — Înființarea și delimitarea teritorială a zonelor libere, a unităților vamale și grănicerești corespunzătoare se fac prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerelor interesate și a autorităților administrației publice locale.

Art. 7. — Prin hotărârea Guvernului de înființare se aprobă regulamentul de organizare și funcționare a zonei libere, regimul de exploatare, administrare și control, modul de percepere a taxelor și a tarifelor, precum și mijloacele necesare supravegherii vamale și grănicerești.

CAPITOLUL III

Administrarea și coordonarea activității zonelor libere

Art. 8. — Administrarea zonelor libere se realizează de către administrațiile acestora, care se organizează și funcționează ca regii autonome.

Atribuțiile administrației zonei libere se stabilesc prin regulamentul prevăzut la art. 7.

Art. 9. — Coordonarea activității administrațiilor zonelor libere se exercită de către Agenția zonelor libere din cadrul Ministerului Transporturilor.

Atribuțiile Agenției zonelor libere sînt stabilite prin regulamentul de organizare și funcționare, elaborat de Ministerul Transporturilor în termen de 30 zile de la publicarea prezentei legi.

CAPITOLUL IV

Activități în zonele libere

Art. 10. — Activitățile care se pot efectua în zonele libere sînt : manipularea, depozitarea, sortarea, măsurarea, ambalarea, condiționarea, prelucrarea, asamblarea, fabricarea, marcarea, testarea, licitarea, vânzarea-cumpărarea, expertizarea, repararea, dezmembrarea mărfurilor, organizarea de expoziții, operațiuni de bursă și financiar-bancare, transporturi și expediții interne și internaționale, închirierea sau concesionarea clădirilor, spațiilor de depozitare și a spațiilor neamenajate destinate construirii de obiective economice și hoteliere, controlul calitativ și cantitativ al mărfurilor, navlosirea, agenturarea și aprovizionarea navelor și altor mijloace de transport, prestări de servicii și alte activități specifice zonelor libere.

Art. 11. — Activitățile prevăzute la art. 10 pot fi realizate de persoane fizice și persoane juridice, române sau străine, numai pe baza licențelor eliberate de administrația zonei libere.

CAPITOLUL V

Facilități

Art. 12. — Terenurile și construcțiile din zonele libere pot fi concesionate sau închiriate persoanelor fizice

și juridice, române sau străine. Regimul de concesionare și închiriere se stabilește prin regulamentele prevăzute la art. 7 și 9. Termenul de concesionare poate fi de maximum 50 de ani și se stabilește în funcție de valoarea investiției sau de specificul activității.

Art. 13. — Mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri provenite din străinătate sau destinate altor țări, care se introduc în sau se scot din zonele libere, sînt exceptate de plata taxelor vamale și a impozitelor.

Art. 14. — Pentru activități desfășurate în zonele libere, agenții economici sînt scutiți de plata impozitului pe circulația mărfurilor, a accizelor și a impozitului pe profit, pe toată durata activității.

Transferarea în străinătate a profitului se face în condițiile legii.

Art. 15. — La lichidarea sau restrîngerea activității desfășurate în zona liberă, persoanele fizice sau persoanele juridice străine pot transfera în străinătate capitalul și profitul, după plata tuturor obligațiilor către statul român și partenerii contractuali.

Art. 16. — Mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri de origine română sau din import, provenite din teritoriul vamal al României, pot fi introduse în zonele libere cu respectarea prevederilor legale privind exportul sau, după caz, trimiterea temporară. Reintroducerea acestora în teritoriul vamal al țării se face în condițiile prevăzute de lege.

Art. 17. — Materialele și accesoriile românești, care intră în zonele libere și sînt folosite pentru fabricarea unor bunuri, sînt scutite de taxe vamale, cu îndeplinirea formalităților de export.

Art. 18. — Bunurile românești care se utilizează pentru construcții, reparații și întreținerea de obiective în teritoriul zonelor libere sînt scutite de taxe vamale.

Art. 19. — Bunurile dintr-o zonă liberă pot fi transportate în altă zonă liberă fără plata de taxe vamale. Aceste bunuri pot fi tranzitate pe teritoriul vamal al României, cu respectarea dispozițiilor legale. De asemenea, aceste bunuri pot fi introduse în țară cu îndeplinirea condițiilor și formalităților privind importul sau, după caz, primirea temporară.

CAPITOLUL VI

Operațiuni și resurse financiare

Art. 20. — Toate operațiunile financiare legate de activitățile desfășurate în zonele libere se fac în valută liber convertibilă acceptată de Banca Națională a României. Fac excepție operațiunile financiare ce se efectuează în perioada realizării construcțiilor și obiectivelor din zonele libere, care se pot efectua și în lei.

Art. 21. — Resursele financiare ale administrațiilor zonelor libere provin din :

- taxe pentru licențe de desfășurare de activități ;
- venituri din aplicarea tarifelor de închiriere și concesionare ;
- alte venituri.

Nivelul tarifelor pentru închirieri și concesionări se stabilește prin contractele încheiate între administrațiile zonelor libere și persoanele fizice și juridice, române sau străine, care desfășoară activități în zonele libere.

CAPITOLUL VII

Sancțiuni

Art. 22. — Constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni, și se sancționează următoarele fapte :

a) intrarea în zonele libere fără aprobarea administrației ori fără permise eliberate de administrațiile zonelor libere sau de alte organe autorizate prin lege, cu amendă de 250—1.000 dolari S.U.A. ;

b) introducerea în zonele libere de bunuri nefințate de documente, cu amendă de 2.000—10.000 dolari S.U.A. ;

c) desfășurarea altor activități decât cele prevăzute în licențele eliberate conform prevederilor art. 11, cu amendă de 2.500—10.000 dolari S.U.A. ;

d) desfășurarea de activități, altele decât cele prevăzute în hotărîrea de înființare a zonei libere, cu amendă de 5.000 — 20.000 dolari S.U.A.

Plata amenzii prevăzute la lit. a) se poate face și în lei, prin transformarea cuantumului acesteia la cursul oficial în vigoare la data constatării contravenției.

Bunurile ce fac obiectul contravențiilor prevăzute la lit. b), c) și d) se confiscă.

Sancțiunea poate fi aplicată și persoanelor juridice.

Art. 23. — Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 22 se fac de împuterniciții administrației zonei libere.

Art. 24. — Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se poate face plîngere în termen de 15 zile de la data comunicării acestuia.

Plîngerea se depune la administrația zonei libere și se soluționează de judecătoria în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția.

Art. 25. — Contravențiilor prevăzute la art. 22 li se aplică dispozițiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu excepția art. 25, 26 și 27.

Art. 26. — Introducerea, în zonele libere, de bunuri al căror import este prohibit pe teritoriul României constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani, în afară de cazurile în care, pentru fapta săvârșită, Codul penal sau altă lege specială prevede o pedeapsă mai mare.

Tentația se pedepsește.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților și Senat în ședința comună din 17 iunie 1992, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) și art. 76 alin. (2) din Constituția României, și a fost reexaminată de Camera Deputaților în ședința din 14 iulie 1992, potrivit art. 145 din Constituția României, în urma Deciziei Curții Constituționale nr. 4 din 3 iulie 1992.

P. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

IONEL ROMAN

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților și Senat în ședința comună din 17 iunie 1992, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) și art. 76 alin. (2) din Constituția României, și a fost reexaminată de Senat în ședința din 14 iulie 1992, potrivit art. 145 din Constituția României, în urma Deciziei Curții Constituționale nr. 4 din 3 iulie 1992.

PREȘEDINTELE SENATULUI

academician ALEXANDRU BÎRLĂDEANU

București, 21 iulie 1992.

Nr. 84.

CAPITOLUL VIII

Dispoziții finale

Art. 27. — Investițiile efectuate în zonele libere nu pot fi expropriate, rechiziționate sau supuse altor măsuri cu efecte similare, decât în caz de interes public, cu respectarea prevederilor legale și cu plata unei despăgubiri corespunzătoare valorii investiției, care trebuie să fie promptă, adecvată și efectivă.

Art. 28. — Clădirile din interiorul zonelor libere nu pot fi folosite ca locuințe. Pentru personalul care lucrează în interiorul zonelor libere se pot prevedea numai spații pentru desfășurarea activității de pază, cantine și restaurante.

Art. 29. — Bunurile fabricate în zonele libere, care intră în teritoriul vamal al României, sînt supuse taxelor vamale.

Art. 30. — Mijloacele de transport, mărfurile și alte bunuri care se introduc, se află în sau se scot din zonele libere, precum și activitățile desfășurate în aceste zone sînt supuse normelor sanitare, fitosanitare, sanitar-veterinare și de protecție a mediului, după caz.

Art. 31. — Bunurile și mijloacele de transport necesare administrației zonei libere urmează regimul juridic prevăzut de legislația națională.

Art. 32. — Salariile personalului care își desfășoară activitatea în zonele libere se stabilesc în lei și în valută sau numai în lei ori numai în valută, prin negocieri colective sau, după caz, individuale.

La stabilirea salariilor nu se aplică sistemul de impozitare suplimentară a acestora prevăzut de legislația în vigoare.

Art. 33. — În zonele libere, personalul străin, stabilit prin convenția părților, poate fi angajat în posturi de conducere și de specialitate, cu respectarea dispozițiilor legale.

Art. 34. — Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Decretul nr. 294/1978 privind Portul liber Sulina, Decretul nr. 401/1982 pentru aprobarea Regulamentului privind exploatarea Portului liber Sulina, precum și orice alte dispoziții contrare.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

pentru promulgarea Legii privind regimul zonelor libere

În temeiul art. 77 alin. (1) din Constituția României, promulgăm Legea privind regimul zonelor libere și dispunem publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
ION ILIESCU

București, 20 iulie 1992.
Nr. 166.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

D E C I Z I E

cu privire la constituționalitatea art. 27 și art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere

Prin adresa nr. 8 din 22 iunie 1992, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 31/22.06.1992, Curtea Supremă de Justiție a sesizat Curtea Constituțională, solicitându-i să constate neconstituționalitatea art. 27 și art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere, lege adoptată de Camera Deputaților și Senat în ședința comună din ziua de 17 iunie 1992.

Curtea, în baza art. 3 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, constată mai întâi că este competentă, potrivit art. 144 lit. a) din Constituție, să soluționeze sesizarea, iar aceasta s-a făcut cu respectarea dispozițiilor legale.

Cît privește art. 27 din sus-menționata lege, Curtea Supremă de Justiție apreciază ca neconstituțională prevederea referitoare la „naționalizarea” investițiilor efectuate în zonele libere, deoarece naționalizarea, ca mijloc de dobîndire a proprietății publice, pe lângă faptul că apare ca o sancțiune neconstituțională, nici nu este necesară, întrucît, în prezența unui interes public, există posibilitatea exproprierii investițiilor efectuate în zonele libere.

Cît privește art. 34 din sus-menționata lege, în sensul căruia „în zonele libere, personalul nu poate înceta lucrul prin grevă, conflictele de muncă urmînd a fi soluționate prin negociere între părți”, Curtea Supremă de Justiție îl consideră neconstituțional, deoarece cazul salariaților din zonele libere nu se încadrează în nici una din situațiile limitativ prevăzute în art. 49 alin. (1) din Constituție pentru a se putea restrînge dreptul la grevă.

În examinarea sesizării și a textelor constituționale și legale, Curtea Constituțională a analizat și punctele de vedere trimise de către Camera Deputaților și Guvern, precum și o explicație a Ministerului Transporturilor, anexată la punctul de vedere al Guvernului.

În punctul de vedere exprimat de către Camera Deputaților se arată că dispoziția din art. 27 nu admite naționalizarea în sensul de spoliere, ca act arbitrar, de trecere în proprietatea statului a investițiilor respective fără despăgubiri, ci, dimpotrivă, conceptul de „naționalizare” are în vedere instituirea unei norme de protecție și garanție a proprietății private, asigurînd că o astfel de naționalizare nu poate interveni decît cu respectarea strictă a anumitor condiții și cu

plata unor despăgubiri legale. În fapt, se arată în continuare, naționalizarea este situată pe același plan cu exproprierea, fiind supusă aceluiași regim juridic și avînd aceeași finalitate ca și exproprierea, ceea ce marchează tocmai respectarea prevederilor Constituției, potrivit cărora proprietatea este inviolabilă. Se motivează apoi prevederea legală și prin concordanța cu reglementările din Legea nr. 35/1991 privind regimul investițiilor străine. În acest sens, se susține că și în situația suprimării termenului „naționalizare”, acest concept rămîne în Legea nr. 35/1991, iar existența unor reglementări diferite în aceeași problemă generează interpretări contradictorii, care pot crea suspiciuni din partea statelor străine față de legislația română în acest domeniu. Totodată, se subliniază că noțiunea de „naționalizare” este cuprinsă și în tratatele încheiate de România cu statele străine, ca măsură de apărare a intereselor cetățenilor lor împotriva oricăror măsuri arbitrare și că tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern (art. 11 din Constituție).

În fine, în punctul de vedere al Camerei Deputaților se susține că, deși Constituția nu conține conceptul de „naționalizare”, s-ar putea lua totuși în discuție dacă, în anumite cazuri de excepție, statul român nu ar putea recurge și la unele măsuri de „naționalizare” în temeiul suveranității sale naționale.

Cu privire la art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere, în punctul de vedere exprimat de către Camera Deputaților se arată că reglementarea propusă privește numai regimul vamal, „sub toate celelalte aspecte aplicîndu-se legislația internă română”, și că este posibil ca situațiile de excepție prevăzute de Legea nr. 15/1991 — care interzic sau condiționează declanșarea grevei — să fie aplicabile și în asemenea zone.

În punctul de vedere exprimat de către Guvern se consideră prevederea privind „naționalizarea” ca fiind constituțională, pentru că „noțiunile de naționalizare și expropriere nu au încă un conținut definit exact printr-un act normativ” și că „apare evident că ambele noțiuni au același scop și anume cel al etatizării”. Se adaugă că art. 27 enumeră toate modalitățile de

garantare a dreptului de proprietate și că folosirea ambelor noțiuni este de natură să înlăture eventualele suspiciuni ale investitorilor străini care vor să desfășoare activități în zonele libere.

Referindu-se la art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere, Guvernul arată că proiectul acestei legi a fost elaborat anterior adoptării Constituției și nu s-a știut modul în care urma a se reglementa această situație. De altfel, în explicația Ministerului Transporturilor, anexată punctului de vedere al Guvernului, se arată că „în prezent, față de prevederea constituțională (art. 40), urmează ca art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere să fie eliminat“.

Curtea Constituțională,

examinând sesizarea Curții Supreme de Justiție, punctele de vedere exprimate de către Camera Deputaților și Guvern, precum și concordanța dintre textele legale în discuție și dispozițiile constituționale, reține următoarele :

a) În legătură cu prevederea privind „naționalizarea“ din art. 27 din Legea privind regimul zonelor libere

Constituția României garantează, prin art. 41, dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului. În acest sens Constituția prevede că „Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire“. Din examinarea dispozițiilor constituționale și, mai ales, a celor cuprinse în art. 41 și art. 135, rezultă că numai exproprierea este nominalizată și deci admisă, ca modalitate de trecere silită, prin dispoziția autorităților stătele competente, a unor bunuri din proprietatea privată în proprietatea publică a statului. Din nici un text constituțional nu rezultă posibilitatea „naționalizării“ ca transfer de proprietate rezultând dintr-o decizie a autorităților publice competente, căreia proprietarul sau proprietarii trebuie să i se conformeze. Lipsa nominalizării „naționalizării“ din Constituție nu este întâmplătoare, ea este rezultatul voinței constituantului de a înlătura dintre mijloacele de transfer al proprietății acele modalități care, fiind interpretabile și ridicând suspiciuni mai ales cât privește cauza lor, pot duce la abuz din partea autorităților publice și, deci, la încălcarea libertăților publice. Prin aceasta, Constituția subliniază, o dată în plus, caracterul fundamental al dreptului de proprietate a căruia conservare constituie unul din scopurile societății organizate statal. Din valoarea constituțională a dreptului de proprietate rezultă că trăsăturile sale fundamentale și modalitățile de transfer sînt de nivelul Constituției și nu al legilor. De aici se desprinde concluzia în sensul căreia legea nu poate modifica, adăuga sau contraveni dispozițiilor clare constituționale. Astfel văzute lucrurile, urmează a se constata că *unica* posibilitate de trecere *silită* în proprietate publică a bunurilor proprietate privată este exproprierea. Această modalitate este îndestulătoare din punct de vedere juridic.

Art. 27 din Legea privind regimul zonelor libere, stabilind că „Investițiile efectuate în zonele libere nu pot fi naționalizate, expropriate, rechiziționate sau supuse altor măsuri cu efecte similare, decât în caz de interes public, cu respectarea prevederilor legale

și cu plata unei despăgubiri corespunzătoare valorii investiției, care trebuie să fie promptă, adecvată și efectivă“, adaugă la Constituție, prin aceasta devenind neconstituțional cât privește specificarea „naționalizării“.

Cu privire la acest aspect, Curtea Constituțională observă că motivele invocate în punctele de vedere discutate mai înainte nu sînt de natură a argumenta caracterul constituțional al prevederii legale în discuție. Afirmația în sensul căreia „naționalizarea“ este situată pe același plan cu exproprierea, ca regim juridic și finalitate, trebuie privită cu serioase rezerve. Dacă naționalizarea și exproprierea au aceeași finalitate și, eventual, efecte juridice, ele rămîn totuși instituții juridice distincte, care nu trebuie confundate îndeosebi în ce privește *cauzele* care le determină. Cît privește motivația bazată pe corelația art. 27 cu dispozițiile Legii nr. 35/1991, urmează a se reține că Legea nr. 35/1991 a fost promulgată înaintea adoptării Constituției, iar această corelație va trebui apreciată prin prisma dispozițiilor constituționale. Este necesar să se observe că, potrivit art. 150 din Constituție : (1) „Legile și toate celelalte acte normative rămîn în vigoare, în măsura în care ele nu contravin prezentei Constituției. (2) Consiliul Legislativ, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a legii sale de organizare, va examina conformitatea legislației cu prezenta Constituție și va face Parlamentului sau, după caz, Guvernului, propuneri corespunzătoare“.

Argumentul în sensul căruia categoria „naționalizare“ este nominalizată și în tratatele internaționale nu este nici el convingător. În tratatele internaționale (bi sau multilaterale), pe care România le-a ratificat, este nominalizată și naționalizarea. Această nominalizare este firească și necesară, avînd în vedere că sînt constituții care prevăd și naționalizarea ca modalitate de transfer al proprietății. Terminologia juridică din aceste tratate urmărește protecția reciprocă a investitorilor părților semnatare. Asemenea menționări trebuie deci apreciate prin raportare la sistemele constituționale ale tuturor statelor semnatare ale tratatelor și nu numai prin raportare la Constituția României. Din punctul de vedere al părții române, o asemenea nominalizare este o garanție pentru investitorii români în țările în care naționalizarea este prevăzută în constituție.

În legătură cu argumentul potrivit căruia „s-ar putea totuși lua în discuție dacă — în anumite cazuri de excepție — statul român nu ar putea recurge și la unele măsuri de naționalizare“, Curtea Constituțională consideră că o asemenea ipoteză ar pune serioase semne de întrebare cît privește siguranța raporturilor juridice încheiate în baza prevederilor constituționale privind proprietatea și, bineînțeles, ar fi un argument care contravine flagrant principiilor statului de drept. O asemenea ipoteză ar putea duce la dispariția progresivă a proprietății private a cetățenilor.

b) În legătură cu art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere

În punctele de vedere înaintate Curții Constituționale se arată că proiectul Legii privind regimul zonelor libere a fost elaborat înaintea adoptării Constituției și nu s-a știut modul în care urma a se reglementa această situație. Adoptarea legii însă s-a realizat în ședința comună a Camerelor din ziua de 17 iunie 1992

și, ca atare, Parlamentul putea examina concordanța cu Constituția a art. 34. În acest sens urmează a se reține că, potrivit art. 40 alin. (2) din Constituție, „Legea stabilește condițiile și limitele exercitării acestui drept, precum și garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate”, iar art. 49 din Constituție stabilește că legea poate restrânge exercițiul unor drepturi sau libertăți „numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui șinistru deosebit de grav”.

Evidența neconformitate a art. 34 cu dispozițiile constituționale explică de ce în nota Ministerului Transporturilor, anexată punctului de vedere al Guvernului, se arată că „În prezent, față de prevederea constituțională (art. 40) urmează ca art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere să fie eliminat”.

În aprecierea constituționalității art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere urmează a se observa că dispozițiile constituționale din art. 40 și 49 din Constituție au receptat prevederile din instrumentele juridice internaționale privitoare la drepturile omului și, mai ales, din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale care, prin art. 4, stipulează că „Statele părți la prezentul pact recunosc că, în ce privește folosința drepturilor asigurate de către stat în conformitate cu prezentul pact, statul nu poate supune aceste drepturi decât la limitările stabilite de lege, numai în măsura compatibilă cu natura acestor drepturi și exclusiv în vederea promovării bunăstării generale într-o societate democratică”. Posibilitatea restrîngerii exercițiului unor drepturi sau libertăți este reglementată prin art. 49 din Constituție, în termenii pe care i-am arătat deja. Din acest articol rezultă clar că restrîngerea se poate face

numai prin lege și numai dacă se impune pentru motivele prevăzute în art. 49 alin. (2).

De asemenea, restrîngerea propusă nu urmărește asigurarea unui serviciu esențial pentru societate, așa cum prevăd dispozițiile art. 40 alin. (2) din Constituție.

De aceea, constituționalitatea unei dispoziții dintr-o lege trebuie apreciată nu numai prin prisma faptului că limitează expres exercițiul unor drepturi, ci și a faptului dacă limitările se încadrează, sub aspectul cauzelor lor, în termenii art. 49 din Constituție. Așa văzute lucrurile, este firesc că revine legii stabilirea restrîngerilor exercițiului dreptului la grevă, pentru că legiuitorul are dreptul constituțional de a realiza concilierea necesară între apărarea intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților și apărarea interesului general căruia greva i-ar putea dăuna. Aceste restrîngeri însă nu pot fi altele decât cele ce rezultă din art. 40, coroborat cu art. 49 din Constituție. Or, din aceste articole rezultă clar că limitările pot fi întemeiate pe interese de serviciu, stări, drepturi și nu pe motive teritoriale. De altfel, Legea nr. 15 din 11 februarie 1991 pentru soluționarea conflictelor colective de muncă este clară și îndestulătoare cît privește restrîngerea exercițiului dreptului la grevă, ea valorificînd regulile juridice din pactele internaționale privind drepturile omului. Art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere introduce o limitare nouă a dreptului la grevă, care se fondează pe un criteriu teritorial (regional), criteriu ce vine în evidentă contradicție cu art. 49 din Constituție și chiar cu Legea nr. 15/1991. Această restrîngere vine în contradicție și cu art. 16 din Constituție, care garantează egalitatea cetățenilor în fața legii, deoarece condiționează această egalitate de porțiunea de teritoriu pe care un cetățean s-ar afla. Mai mult, art. 34 este în contradicție cu art. 2 din aceeași lege, care stabilește că „Zonelor libere fac parte integrantă din teritoriul statului român și li se aplică legislația națională”.

Avînd în vedere considerentele expuse,

văzînd și dispozițiile art. 40, art. 49, art. 144 lit. a), art. 145 alin. (1) din Constituție, precum și ale art. 20 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, pentru motivele arătate, Curtea, cu unanimitate de voturi,

În numele legii

DECIDE:

1. Declară neconstituțională prevederea referitoare la naționalizarea investițiilor efectuate în zonele libere, cuprinsă în art. 27 din Legea privind regimul zonelor libere.
2. Declară neconstituțional art. 34 din Legea privind regimul zonelor libere.
3. Prezenta decizie se comunică Președintelui României, președintelui Camerei Deputaților și președintelui Senatului, în scopul deschiderii procedurii prevăzute de art. 145 alin. (1) din Constituție, precum și Curții Supreme de Justiție, și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Deliberarea a avut loc în data de 3 iulie 1992 și la ea au participat Vasile Gionea, președinte, Viorel Mihai Ciobanu, Mihai Constantinescu, Fazakas Miklós, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru, Florin Vasilescu și Victor Dan Zlătescu, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. dr. VASILE GIONEA

București, 3 iulie 1992.
Nr. 4.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, str. 13 Septembrie — Casa Republicii, sector 5,
cont 30.98.12.301 B.C.R. — S.M.B.
Adresa pentru publicitate: Serviciul relații cu publicul și agenți economici, București,
str. Blanduziei nr. 1, sector 2, telefon 11.77.02.
Tiparul: Tipografia „Monitorul Oficial”, București, str. Jiului nr. 163, sector 1, telefon 68.55.58.